קונטרס

חי לעד
וקיים לנצח

בענין חייו הנצחיים של מלך המשיח

מלוקט מספרי
כ״ק אדמו״ר הרב הגאון הגדול החסיד והעניו אור עולם
מופת הדור איש אלקים קדוש וטהור כ״ק שם תפארתו
מוהר״ר דובער נבג״מ זי״ע
– אדמו״ר האמצעי –

יו״ל ע״י
תלמידי התמימים – חיילי בית דוד

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושבע לבריאה
מאתיים שנה לגאולת כ״ק אדמו״ר האמצעי
שנת המאתיים להסתלקות כ״ק אדמו״ר האמצעי
שנת המאה ועשרים וחמש לכ״ק אדמו״ר מלך המשיח שליט״א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ב"ה.

פתח דבר

לקראת יום הבהיר י' כסליו – מאתיים שנה לגאולת כ"ק אדמו"ר האמצעי בשנת תקפ"ז, ויום הבהיר ט' כסליו, וע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ללמוד מתורתו של בעל הילולא, הננו שמחים להוציא לאור ליקוט בענייני משיח וגאולה מתורת כ"ק אדמו"ר האמצעי בענין חייו הנצחיים של המלך המשיח, שמובא בתורתו באופן ד'רחובות הנהר'.

[אודות שם הקונטרס ראה לקמן ע' 5, 25].

ליקוט זה הוא מהדו"ק בלבד, וע"כ בקשתינו שטוחה לכל מי שיש בידו אי אלו הערות או הוספות שישלחם למערכת ע"מ שנוכל להוסיפם בהוצאה הבאה בעז"ה.

לחביבותא דמילתא ולתועלת המעיין נתוסף בסוף הקובץ צילום של (חלק מ)המראי־מקומות.

סדר המראי־מקומות ומילות הקישור נערכו על ידי המערכת ועל אחריותה בלבד.

בטוחים אנו שעל ידי קובץ זה, נכריע את הכף, ונגאל כולנו גאולת עולמים, גאולה שלימה, שחודרת לגמרי במציאות התחתון, ונקבל את פני אבינו רועינו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בהכרזת הקודש:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ימות המשיח,
ט' כסלו ה'תשפ"ז,
מאתיים שנה לחג הגאולה דכ"ק אדמו"ר האמצעי,
שנת המאתיים להסתלקות כ"ק אדמו"ר האמצעי,
שנת המאה ועשרים וחמש לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ראשל"צ, אה"ק ת"ו.

המערכת

להערות והארות:

מייל: livein770forever@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

חיים נצחיים במלך המשיח

כמו למעלה ממש

„והנה מבואר למעלה בענין ויתהלך חנוך . . שגם גופו נכלל באין האמיתי כו׳, שבזה יש לו יתרון מעלה גם על משה שמת בנשיקה כו׳ מפני שגם גופו הי׳ מבחי׳ מהות ועצמות . . אמנם מדריגת משיח יהי׳ גבוה הרבה גם ממדרגת חנוך . . מ״מ הרי נאמר בו ״ואיננו״ שהוצרך להיות בחינת הסתלקות וביטול באין כו׳ כמו גופו של אליהו שעלה בסערה השמימה ונעשה גופו כא׳ המלאכים העליונים אבל יש שינוי בין גופו כשהיה בארץ שהיה בערך הנשמה שהוצרך לאכילה ושתייה ולבושים גשמיים וכה״ג,

אבל כשעלה גופו למרום נזדכך בחי׳ חומריות גופו ונעשה כמו גופות המלאכים . . שהרי הוצרך להיות בחי׳ שינוי עכ״פ דהיינו בחי׳ ביטול והזדככות חומר הגוף כו׳ אעפ״י שגם זה מעלה ומדריגה יתירה שלא היה כגוף אחר גם כגופו של משה כשעלה להר שלא אכל מ׳ יום וכו׳ והוא מפני שגם גופו דאליהו וחנוך הוא נמשך מבחינת אלוקות כו׳.

אמנם הנה במשיח נאמר בו ״והריחו ביראת ה״״, ואמרו רז״ל דמורח ודאין הרי לא נעשה שינוי הזדככות כלל בגופו אלא יהי׳ לו גוף חומרי כשאר ערך הגופנים דכל ישראל שבאותו הזמן עד שישב על הכסא לשפוט כמו שמלך גשמי שיושב על הכסא כו׳ . .

ומזה יש הוראה על יתרון מעלה ומדריגת המשיח גם על חנוך כי חנוך הוצרך להתפשט מחומר הגופני בעלותו למעלה, ומשיח יתקיים בגופו עם שרש נשמתו למטה כמו שהוא למעלה ממש . . דהיינו להיות כל הגבוה גבוה יותר יותר יוכל לירד ולהתלבש למטה מטה ולא יחסר אורו כלל משא״כ בחנוך. . היה צריך לזכך בביטול גופני בעלותו למעלה במקור חוצבה בבחי׳ ביטול והסתלקות ליכלל באין כו׳ ולא הי׳ יכול להתקיים בגופו כמו שהוא למטה״.

(מאמרי אדהאמ״צ דרושי חתונה ח״א ע׳ קלא־ב)

בנין עדי עד

„וכמו שאו׳ והתקין לו ממנו בנין עדי עד שהוא כתר מל׳ דמשיח בן דוד שהוא בחי׳ המל׳ שיהי׳ נצחי ובהגדלה וריבוי ביותר כמ״ש אז יאמרו כו׳ הגדיל ה״״.

(מאמרי אדהאמ״צ דרושי חתונה ח״ב ע׳ תב)

נצחיות דאור אין סוף

„ולעולם דוקא שהוא מ״ש במשיח חיים שאל ממך נתת לו בבחי׳ נצחיות דאא״ס״.

(תו״ח בראשית יד, א)

קיום נצחי

„אבל ביראת ה׳ דמל׳ שורה מעצמות אוא״ס ממש בקיום נצחי דנצחיות דא״ס ממש כמ״ש במשיח חיים נתת לו כו׳ (כמ״ש במ״א ע״פ למרבה המשרה כו׳)״.

(תו״ח ויצא לד, סע״ג)

חיים נצחיים

„וזהו שכתוב במשיח חיים נתתי לו חיים נצחיים דאין סוף דכתיב ביה ה׳ ימלוך לעולם ועד והוא עניין דוד מלך ישראל חי וקיים״.

(תו״ח ויחי קו, א)

בדומה לעצמות

„ותוליד אוי״ר שנק׳ בנים בבחי׳ [חיים] נצחי׳ כמו הנצחי׳ דא״ס ממש, והוא בחי׳ המשיח שנא׳ בו אני היום ילדתיך שיחי׳ חיים נצחי׳ כמ״ש חיים נתת לו וכמ״ש דוד מ״י חי וקיים לפי שיהי׳ בדומה לעצמות ומ״ש חיים נתת לו לפי שדוד מ״י חייו שאולים היו מאדה״ר ונקרא נפל וכמ״ש אימתי אתי בר נפל כו׳, אבל חיים נצחי נתת לו מטעם הנ״ל וד״ל״.

(תו״ח שמות ד״ה „לא תהי׳ משכלה״ סט״ו)

חיים מעץ החיים

„שהוא מבחי׳ עץ החיים שלמעלה מעה״ד וכן משיח שנא׳ בו חיים נתת לו חיים נצחי דעץ החיים כו׳״.

(תו״ח שמות ד״ה „לא תהי׳ משכלה״ סכ״א)

בלי הפסק כלל

„אך הענין הוא ממ״ש והנצח זו בנין ירושלים כנ״ל שבנין ירושלים דלע״ל יהי׳ נצחי בזמן בלי הפסק כלל, והיינו לפי שבחי׳ מלכות דוד ומשיח לע״ל יהי׳ ג״כ נצחי כמ״ש להכין אותה כו׳ מעתה ועד עולם כמ״ש דוד מלך ישראל חי וקיים, וכידוע במ״ש חיים נתת לו בבחי׳ חיים נצחי׳ דא״ס ממש, לפי שיאיר בו מבחי׳ מל׳ דא״ס עצמו שע״ז אמר ה׳ ימלוך לע״ו בחי׳ עולם הנצחי ממש״.

(תו״ח שמות שמ, ב)

ה׳ ימלוך לעולם ועד

„וכמ״ש יראת ה׳ לחיים [כו׳, וראי׳ מן המאלכים שהם נצחיי׳ יותר מן הנשמות] לפי שיש בהם מבחי׳ היראה דמל׳ יותר וזהו קיום כל העולמות וכמ״ש מלכותך מלכות כ״ע כו׳ והיראה נמשך מבחי׳ המל׳ כו׳, וע״כ גם משיח שאמר [בו] חיים נתת לו בבחי׳ נצחיות ש[י]איר בו מבחי׳ מל׳ דא״ס עצמו שע״ז אמר ה׳ ימלוך לע״ו כו׳ וד״ל״.

(תו״ח שמות של, סע״א)

חי לעד וקים לנצח – ה׳ ימלוך לעולם ועד

„דהנה פי׳ כסא דוד וממלכתו הוא בחי׳ בנין המל׳ דאצי׳ בתכלית הגדלות כמ״ש עד דו״ד הגדי״ל והוא משיח ב״ד שיהי׳ למלכותו קיום נצחי כמו שאו׳ בקידוש הלבנה דוד מ״י חי וקיים וכן א׳ בדניאל וע״י יתיב כו׳ עד מלכותי׳ מלכו׳ עלם כו׳ ה׳ ימלוך לע״ו כו׳ וז״ש להכין אותה ולסעד׳ מעת״ה ועד עול״ם וד״ל.

והטעם ידוע במ״ש במשיח חיים נתת לו פי׳ חיים נצחיים נתת במתנה עולמי׳ כו׳ להיות ידוע דמה שלא נתקיים מל׳ דוד עתה היינו לפי שנא׳ בו חיים שאל כו׳ דע׳ שנין דדוד שאולי׳ מאדה״ר כו׳.

. . בימי המשיח שנק׳ גואל אחרון והוא בבחי׳ פנימי׳ ע״י כו׳ ובחי׳ מלכו׳ משיח הוא בבחי׳ מלכות דאין סוף עצמו שבא בבחינת חיים נצחיים דאור אין סוף עצמו וזהו חיים נתת לו כו׳, וזהו דוד מלך ישראל חי וקיים לנצח וכמו שא׳ ברוך חי לעד וקים לנצח . . וכמ״ש ה׳ ימלוך לעולם ועד וד״ל.

וזהו כללות ענין מלכות משיח שעליו א׳ כאן על כסא דוד וממלכתו להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם בבחינת נצחיות״.

(מאמרי אדהאמ״צ קונטרסים ע׳ שנא־ב)

לעד ולעולמי עולמים

„(וכמ״ש ולא למראה עיניו ישפוט כו׳ אלא דמורח ודאין כמ״ש והריחו ביראת ה׳ כו׳ שזהו בבחי׳ ריח דעולם התענוג הפשוט . . בבחי׳ נצחיות לעד ולעולמי עולמים כמ״ש במשיח חיים נתת לו במתנה ואומר דוד מ״י חי וקיים כו׳ (ולא חיים שאולין מאדה״ר . . וכמ״ש להכין אותו ולסעדה מעתה ועד עולם כו׳״.

(מאמרי אדהאמ״צ ויקרא ח״א ע׳ קיג)

מלכות דמשיח לפני העולם הבא

„וזהו שא׳ כבוד מלכותך עלינו כו׳ שזהו בחי׳ מל׳ דא״ס עצמו שלפני הצמצום דקו״ח, וע״ז א׳ ה׳ ימלוך לע״ו בבחי׳ נצחיי׳ דא״ס כו׳ וכמ״ש וע״י יתיב כו׳ מלכותי׳ מלכות עלם כו׳, שכ״ז יהי׳ במל׳ דמשיח שלפני העוה״ב״.

(מאמרי אדהאמ״צ ויקרא ח״א ע׳ קצז)

במשיח אמר

„ודוד הי׳ נפל כמ״ש אימת אתי בר נפלי כו׳ וע״כ אמר חיים שאל ממך כו׳ דע׳ שנים דדוד שאולים היו מאדה״ר והרי במשיח אמר חיים נתת לו חיים נצחיים כמאמר דוד מלך ישראל חי וקיים כו׳, וא״כ מעלת נפש דוד יותר גבוה מרוח דאליהו . . שגם שעלה בגופו למרום כמו חנוך דכתי׳ בי׳ ויתהלך חנוך כו׳ אבל משיח יהי׳ בגופו למטה כמו למעלה ממש כמ״ש במ״א״.

(מאמרי אדהאמ״צ במדבר ח״ג ע׳ א׳תס־א)

נצחיות דאין סוף

„ובמשיח נאמר חיים שאל נתת לו בבחי׳ נצחיות דא״ס כמ״ש דוד מלך ישראל חי וקיים, וכתיב בי׳ להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם (כמ״ש במ״א)״.

(מאמרי אדהאמ״צ דברים ח״א ע׳ יט)

מתנה שאין לה הפסק

„וגם לכאורה קשה איך אפשר שיהי׳ בחי׳ חיות דמל׳ דוד בבחי׳ גבול וזמן מספר ע׳ הלא כתיב דוד מלך ישראל חי וקיים שמשמע בלי הפסק וכמ״ש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ועד הוא בחי׳ נצחיות. וגם לכאורה איך תוכל הנשמה שהיא בבחי׳ נברא להיות בבחי׳ נצחיות.

וגם להבין ענין ההפרש שבין דוד מלך ישראל שלא הי׳ לו כ״א חיים שאולין ובמשיח נאמר חיים נתת לו שמשמעו בבחי׳ מתנה שאין לה הפסק, וגם כי בדוד לא הי׳ המשכת החיות כ״א מי״ס באו״כ דאצי׳ ובמשיח נאמר נתת לו שמשמעו מעצמיות בחי׳ אא״ס״.

(מאמרי אדהאמ״צ דברים ח״א ע׳ ריד ואילך)

נשיא עליהם לעולם

„(ואפשר דקאי על מל׳ המשיח שנאמר בו הנה ישכיל עבדי כו׳ וגבה מאד למעלה מבחי׳ אדם והוא מאור העצמיות מבחי׳ מלכות דא״ס שלפני הצמצום דקו״ח כמ״ש מלכותו כו׳ . . ועכ״ז משיח יהי׳ ראש הכללי ויתאספו אליו כל ראשי עם יחד כו׳ כמ״ש ושמו להם ראש אחד כו׳ וכן א׳ ודוד עבדי נשיא עליהם לעולם (כמו שאומרים בקידוש לבנה דוד מלך ישראל חי וקיים כמ״ש במ״א על פסוק חיים נתת לו כו׳ ועל פסוק למרבה המשרה כו׳ וד״ל)״.

(מאמרי אדהאמ״צ דברים ח״ג ע׳ תנשא־ב)

חיים נצחיים – כתר שבכתר

„ואלה ד׳ דוד האחרונים . . דוקא שזה[ו] בחי׳ כתר ש״ט דמשיח שלמעלה גם מבחי׳ כתר תו׳ וכהונה וכתר מל׳ (דכתיב בי׳ רוח חיים נתת לו חיים נצחיי׳ דא״ס כמ״ש דוד מלך ישראל חי וקיים מפני ששורה בו מבחי׳ כשב״כ וכו׳)״.

(מאמרי אדהאמ״צ דברים ח״ג ע׳ תתקצא)

רק בראשונים הי׳ הפסק

״וזהו רמה קרני שהוא מלכות דוד לע״ל דכתיב עד דוד הגדיל בלי שיעור והפסק לעולם כמו דוד מלך ישראל חי וקיים כו׳ . . וכמ״ש במ״א בענין ואלה דברי דוד האחרונים דוקא דראשונים הי׳ להן הפסק והן ע׳ שנין שאולים מאדה״ר משא״כ במשיח בן דוד דכתיב בי׳ חיים נתת במתנה לחלוטין כו׳״.

(שערי תשובה איתא בר״מ. לד״פ (סעיף ט׳))

——— • ———

הוספה

מלכות דוד בגאולה נצחית

„אך שמה שאמר כי לא אדם הוא קאי על מל' דוד, היינו שאמת הוא אם לא הי' ניתנה כבר המלוכה לדוד הי' מועיל התפלה על מל' שאול כי שרשו מבחי' אדם אשר הנחם, רק שכבר ניתנה המלוכה לדוד ומל' דוד שרשה בבחי' רצון העצמי כי לא אדם הוא להנחם כו'. כי דוד הוא בחי' מל' שרש כללות נש"י ונק' בחי' יראה והוא בחי' עצמיו' התקשרות באלקות אשר יש לכל נפש מישראל. ולכן כתיב דוד מלך ישראל חי וקיים שאינה בטילה לעולם, כי שרשה בעצמו' הרצון כידוע שנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן כו'

והעצם אינו משתנה לעולם. וזהו שאמר וגם נצח ישראל לא ישקר כו', כי מל' דוד היא בחי' נצחיות, וגם לעתיד יהי' מל' דוד בבחי' נצחי' כמ"ש מלכותי' מלכות עלם דלא תשתנה כו'.

והגם שעכשיו בטלה מל' דוד, אינו ביטול גמור רק כמו עד"מ האב המיסר את בנו בתוכחות מוסר ומבטשו ביסורי', גם בשעת ההכאה האהבה עצמיו' לא ניזז מאתו ואדרבה התוכחה הוא דייקא מחמת שיש לו אהבה עצמיו' לבנו ורוצה שילך בדרך הישר כו'. וכמו"כ ענין חורבן בהמ"ק וזמן הגלות אינו רק מחמת אהבה עצמיו' שיש מאא"ס לישראל, ואחר התוכחה כאב את בן ירצה ויוחזר מל' דוד כו'. וכמו"כ יובן בענין כתר תורה שהוא בחי' עצמיו' הרצון. וזהו ענין קבלת התורה בחי' אנכי ולא יהי' לך כו'".

(מאמרי אדהאמ"צ הנחות – תקע"ז ד"ה "להבין שרש ענין קבלת התורה")

עד דוד הגדיל

„והוא מ"ש ודוד עבדי נשיא להם לעולם כענין דוד מלך ישראל חי וקיים כמ"ש חיים נתתי לו בנצחת דא"ס כו' וכן אמר עד דוד הגדיל וד"ל".

(תו"ח בראשית רלד, ד)

קודב"ה עצמו

„וזהו שא' דוד מ"י ח"י וקיי"ם וכמ"ש ימלוך לע"ו בנצחיו' דא"ס ממש דליכא זקנה קמי' קודב"ה עצמו כלל, וז"ש חיי"ם נת"ת לו בנצחיו'".

(מאדהאמ"צ ויקרא ח"א עמ' קמו)

כמו עצמות אור אין סוף

„כמ"ש במ"א בענין ואלה דברי דוד האחרונים מכלל דאיכא ראשונים דכתר מל' הן ע' שנין דאה"ר נק' ראשונים אבל כתר שבכתר הוא כתר ש"ט דמשיח נק' אחרוני' שנא' ע"ז עד דוד הגדיל כמו עצמו' אא"ס וכן חי וקיים לעד וכמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד כו' והוא בשכמל"ו בקול רם קול גדול כו'".

(אמרי בינה שער הק"ש לג, ב)

הוספה

צורת הדף דחלק
מהמראי־מקומות

יחי אדונינו מורינו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

דוימ"ב שיום הו' הוא בחי' יסוד כו'. אבל בפרטות יום הב' הי' בזמן המבול כנ"ל שהוא בחי' גבו'). והנה כאשר הקריב נח הקרבן כתיב וירח ה'[1] את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמ' בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא אוסיף עוד להכות את כל חי כו' עוד כל ימי הארץ[2] זרע וקציר כו'. הנה אנו רואים שבתחלה היו המדות העליונות בבחי' עצמיות בבחי' נקודת דכתר כנ"ל שאין דין בחסד כלל אפי' בתערובות ואין חסד בדין כלל. כשאמר אמחה את האדם מטעם שיצרו רע ביותר ואין מרחמין בדין[3] כלל אף על החיות ובהמות ורמש ועוף כו'. להיות שכל א' וא' בתוקף וחוזק גדול שלא יסבול המנגד כלל. לפי שהן כמו בעצמות אור המאציל כנ"ל. אך אח"כ ע"י נח איש צדיק עליון שהוא בחי' התיקון דקו האמצעי דת"י כו' כשהקריב קרבנו נמשך בחי' התיקון בשם הוי"ה להיות בחי' ההתכללות במדות דאצילות ממדה להיפוכה דוקא כנ"ל להיות שמתנהגי' ע"פ החכמה דשם מ"ה להיות מתהפכים מן הקצה לקצה ע"פ אופן שליטת המוחי' דאו"א דאצילות עד שיוכללו ב' הפכים כא' ממש. שזהו ענין מיעוט האור ורבוי הכלים כנ"ל. והיינו שאנו רואים במ"ש ויאמר אל לבו שהן בחי' המדות דז"א דאצילות לא אוסיף כו' מטעם שיצר לב האדם רע מנעוריו כו'. וא"כ למה יקולל האדמה בעבור האדם ע"כ עוד כל ימי הארץ כו'. זהו פשוטו שמצא זכות וחסד לקיום הארץ שלא תקולל בעבור רעת האדם כו'. ואמנם הרי מטעם זה עצמו[4] שרבה רעת האדם בארץ וכל יצר כו' שפט לדין למחוק כל היקום עד רמש ועוף כו'. הרי אנו רואים שמטעם וסברא א' שהוא מה שיצר לב האדם רע כו' נתהפך מדין לזכות ואמר דאין לשפוט לקלל האדמה בעבור האדם. ועכ"ז האדם נתקלל וכמ"ש בתחלה לא ידון רוחי באדם כו' והיו ימיו ק"כ שנה[5] כו'. (וגם זה נהפך לחסד וזכות ע"י קרבן נח[6] שהרי גם בדורות שאחר המבול מנח עד האבות ושבטים האריכו ימיהם הרבה יותר מק"כ שנה כמבואר בתולדותיהם ששם בן נח חי ת"ר שנה[7] ובנו ארפכשד חי ד' מאות ול"ח שנה[8]. וכן בנו שלח חי תל"ג[9] שנה כו' רק שנתמעט מעט מעט עד ימי תרח היו רק ר"ה שנה[10]. וימי אברהם קע"ה[11] שנה. וימי יצחק ק"פ שנה[12]. ויעקב חי רק קמ"ז[13] שנים כו'). (ומשה חי ק"כ[14] שנים לבד וזה יפלא מאד דמי גדול בנביאים ממשה שדבר ה' בו פא"פ כו' ולא חי רק ק"כ שנה. ואיך אמר לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם (גי' משה) כדאי' במדרש רבה פ' בראשית[15] ארחב"פ אפי' נח שנשתייר מהם לא שהי' כדאי אלא בשביל משה שיצא ממנו שנאמר (בראשית ו, ג) בשגם הוא משה חושבנא דדין כחושבנא דדין רבנן אמרי מהכא והיו ימיו מאה ועשרים שנה ומשה חי מאה ועשרים שנה ע"כ). ומוכרח לומר שנהפך מדה זו מדין לחסד. ואמנם ההפרש הוא בין בחי' הפנימית לחצוניות דבבחי' התיקון דאדם דשם מ"ה דמשה בפנימיות דתורה נעשה כל בחי' יח"ע למעלה שנה לבד דהיינו חסד בפנימיות ודין בחצוניות ולדורות שמנח עד האבות הי' החסד בחצוניו' והדין דלא ידון רוחי כו' בפנימיות ומשה הוא משיח[16] דמשה היינו מה שמו ומה שם בנו (משלי ל, ד)[17] כידוע רק מצד שלא נשלם הבירור דעה"ד עדיין למטה להיות כמו למעלה ע"כ לא האיר בו בחצוניות כמו בפנימיות. (וז"ש בשגם הוא בשר כו'). עד משיח שיהי' בו בחצוניות כמו בפנימיות ממש וגם גילוי שכינה הי' בב"ד דשם ועבר[18] כו' עד האבות שהי' דבר ה' עמהם פב"פ כו'. א"כ מוכרח לומר שנהפך מדה זאת דבחי' הדין וגבורה שהי' בתוקף גדול לחסד ע"י קרבן נח[19] כנ"ל וד"ל. כמ"ש במ"א וד"ל:

(כג) **והנה** עכ"פ אנו רואים שעפ"י בחי' אור החכ' דבחי' התקון יכול להיות שמטעם ושכל וסבר' אחת יש בו לזכות ולחוב בדבר א' ואינם סותרים זא"ז כלל. שהרי כאן אנו רואים שמטעם ושכל א' שהוא מ"ש כי יצר לב האדם רע מנעוריו באו ב' הפכים בנושא א' שהוא החסד וזכות לארץ שלא תקולל עוד בעבור האדם ועוד כל ימי הארץ כו'. שמטעם זה עצמו הי' בחי' הדין לאדם שלא ידון רוחי באדם בשגם הוא בשר והיו ימיו ק"כ שנה לבד הרי חסד ודין כא'. (וגם לאדם נהפך זה הטעם עצמו לזכות שאין לדון אותו לכף חוב כ"כ על רעתו כי יצר לב האדם רע מנעוריו ולא יוכל לכובשו כו'). וכל זה הוא מצד שזה הי' בבחי' המדות דתקון שאין המדות בתקפם כ"כ להיות שמתנהגי' עפ"י הוראת החכמ' שיהי' כאו"א כלול עם מנגדו דוקא (כמשל הנ"ל בענין מזיג' דאש ומים כו' והמוח שליט כו'). וזהו שא' עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו דכל זה מורה על בחי' התיקון דוקא. שבכל א' מאלה יש בחי' ההתכללות מדבר והיפוכו חסד ודין יחד כמו הזריעה וקצירה שהזריעה נרקבת ונפסדת בכח הדין והקצירה בהתפשטות הצמיחה הרי הוא מבחי' החסדי' דוקא כמו וקצרו לפי חסד[20]. וכמו הלך ילך ובכה[21] נושא משך הזרע בא יבא ברנה כו' וד"ל. (ולמעלה היינו בחי' העלאת מ"ן מבחי' הגבורות והמשכת מ"ד דמטר מבחי' החסד שמתכללים כא' דוקא שע"י העלאה דוקא נמשך כל המשכה כו' דרוח אייתי רוח ואמשיך רוח[22] כו'. א"כ יש כאן התכללות דחו"ג יחד דוקא וד"ל[23]. והיינו מ"ש אח"כ קור וחום שהן חו"ג כידוע וקיץ וחורף שזהו ג"כ בחי' חו"ג והוא עצמו ענין דקור וחום שהקור בחורף והחום בקיץ אלא שנחלף בענין החו"ג בחילוף מזה לזה בתבואות השדה דע"י חום דקיץ מן השמש יצמח דכל חום מוליד[24] דוקא ויקצר ובחורף זמן הזריעה עד ניסן[25]. זמן הקציר עד סוף תשרי שנק' חג האסיף[26] כידוע וד"ל. ויום ולילה הן ב' הפכים דחו"ג[27] חסד אל כל היום[28] דוקא ובלילה הוא בחי' הדין[29] כידוע ומתכללים כא'. כמ"ש ויהי ערב כו' יום א'[30] דאין חסד דיום בלתי הצמצום דחושך הלילה תחלה כו'. וכברייתו ש"ע ברישא חשוכא[31] כו' וכל אלה לא ישבותו מפני שיחודם תמידי בלי הפסק כלל וכלל מטעם בחי' ההתכללו' דחו"ג שבבחי' התקון הוא נצחי ומתקיים לצורך שפע העולמו' תמיד ע"כ א' לא ישבותו שאין בהן נפילה והפסק כמו במדות דתוהו שהן בבחי' הפירוד והתחלקות כנ"ל וד"ל. (אך הנה מבואר שע"ז דוקא ידון רוחי באדם ולעולם דוקא שהוא מ"ש במשיח (תהלים כא, ה) חיים שאל[32] ממך נתת לו בבחי' נצחיות דאא"ס. אבל בחצוניות למטה עכשיו נתמעט האור והיו ימי משה ק"כ

שהן מטמוני יוסף שיתגלה לע"ל (כמשי"ת). ואמנם כ"ז הנה דוקא בזמן הגלות בחי' יוסף גבוה מאד נעלה במדריגה ליתן כח ועוז למל' לשום לבנ"י שארית בארץ מטעם הנ"ל להיותו בבחי' מקור לתיקון כו' אבל בימות המשיח דכתיב ביה ישכיל עבדי[21] כו' וגבה מאד בפנימי' ועצמות אא"ס שבפנימית הכתר בכלל שזהו בחי' עליות המל' דיהודה למעלה מבחי' יוסף המשפיע כו' וכמ"ש בהפטורה דפ' ויגש לקח עץ כו'[3] עד ודוד עבדי נשיא להם לעולם[4] שהוא כתר ש"ט דמשיח[5] שלמעלה יהיה מעץ אפרים דיוסף צ"ע רק בזמן הגלות בחי' המל' מקבל ובטל ונכלל בבחי' יוסף צ"ע כמ"ש ויגש אליו יהודה כו' כידוע (בפ' ויגש[6] באריכות). וטעם הדבר ידוע לפי שעכשיו בחי' שם מ"ה דתיקון שהוא בבחי' יוסף מברר לבחי' ב"ן דתוהו שנפל בשבה"כ כענין החלומות דבזמן הגלות שנק' פותר ותופר כו' כנ"ל וז"ש כי למחיה שלחני אלקים לשום לכם שארית בארץ כנ"ל אבל[7] כאשר כבר יתברר בחי' ב"ן ויעלה לשרשו בבחי' ס"ג דבינה שלמעלה משם מ"ה המברר כו' וכמ"ש א"ח עט"ב[8] כו' אז אין צריך המל' לבחי' יוסף כלל אדרבה יעלה למעלה הימנו כמ"ש וגבה מאד (והוא למעלה גם ממח' הכללי' ופרטי' הנ"ל והוא בחי' מל' דא"ס עצמו כמו שהוא טרם שבא להיות נק' משפיע בכלל ופרט כו') ואע"פ שיוסף הי' שליט על הארץ מלך על כל הגוים ומשביר בר לכל עם הארץ בסוד גלות בלבוש שק כו' וכך יהיה לע"ל ברוחני' דכתיב מי לא ייראך מלך הגוים[9] כו' זהו רק מבחי' מלך הח' הדר שמברר לז"מ דתוהו שהן ע' אוה"ע[10] כמ"ש אז אהפוך אל עמים כו' אבל משיח יהיה מלך על ישראל דוקא ולא מלך הגוים[11] משום דשרש ישראל הוא מבחי' מל' דא"ס עצמו שלמעלה גם משם מ"ה החדש

דא"ק כו' (וז"ש במשיח חיים נתתי לו[12] חיים נצחיים דא"ס דכתי' ביה ה' ימלוך לעולם ועד[13] והוא ענין דוד מלך ישראל חי וקיים[14] אבל משיח בן יוסף אין נצחי כו') וז"ש תחלה לשום לכם שארית בארץ שזהו רק עכשיו בזמן הגלות דמ"ה דתיקון מברר לב"ן מכח[15] יוסף מקור התיקון כנ"ל ולכך אמר למחיה כו' לשום לכם שארית כו' ומ"ש עוד ולהחיות לכם לפליטה גדולה היינו שמזה יגדל אור המל' דמשיח שיהיה אז למעלה מיוסף הרבה כנ"ל ואז אין צריך למחיה דיוסף כלל ואמנם ע"י זריעה דאור זרוע לצ"ע בכל משך זמן הגלות יהיה זה הריבוי שנק' פליטה גדולה שיהיה בימות המשיח בישראל דוקא והוא שנק' בן פורת כו' ולכך אמר ולהחיות לכם דוקא כו' שגם זה מכחו בא אע"פ שיהי' משיח בן דוד למעלה ממנו וז"ש למען עשה כיום הזה להחיות עם רב לע"ל שיבוררו כל בחי' הניצוצים דז"מ דתוהו כנ"ל כמ"ש אז אהפוך כו' והכל מבחי' יוסף שליקט כל הכסף בזמן הגלות דוקא (כמשי"ת) וז"ש כי למחיה כו' היינו עד שיהיה בחי' עליות המל' דמשיח למחיה שלחני בכל משך זמן הגלות כו' מטעם הנ"ל: (יא)[16] **ובכ"ז** יובן מ"ש בזוהר על יוסף צ"ע שנק' גננא דגינתא[17] כו' והאי גינתא מגרמיה אזדרע[18] כו'. ולכאורה אין זה מובן דאם האי גינתא מגרמיה אזדרע למה צריך לגננא כלל. אך הנה ידוע דגינתא הוא בחי' המל'[19] שרש נש"י (שנק' שדה חקל תפוחין קדישין[20] כו') כמו ג"ע שנטע ה' שיצמיח[21] כל עץ נחמד ועשבים טובים ביותר שהן כל בחי' גילוי אור האלקי בנש"י בכמה מיני מדריגות שונות בבחי' כלים מכלים שונים (כמ"ש גן נעול אחותי כלה[22] כו')[23] ובג"ן[24] סדרים דאורייתא[25] והוא בבחי' התיקון בריבוי האורות בכלים רבים ברמ"ח מ"ע כו' ולמטה נק' כנ"י כרם ה' צבאות[26] כידוע וד"ל. ובחי' אור הזרוע בגינתא הוא הנק' גננא כמו הגננא שהוא היודע בטוב איך לסדר סדר ותיקון טוב בזריעת הזרעים בגן במקומות מיוחדים שבו שמתקן שם שיקבל צמיחות טובות ממיני זרעים הרבה הטובים שהביא לשם ממקום טוב שכבר צמחו שם עד שבמשך זמן רב יהיה הגן[27] בעצמו תוציא[28] צמחה בכל מיני צמחים הטובות להיותה מסוגלת לצמיחה זאת ואמנם זה נעשה בה ע"י התיקון דגננא כו' וד"ל. וכך יובן למעלה בבחי' יוסף צ"ע שנק' גננא אור[29] בגנתא שהוא בחי' המל' היינו מה שמתקן ונותן כח ועוז בכנ"י שתוכל להצמיח כל פרי טוב באהוי"ר ובמצות מעשיות והיינו כמו תולדות ב' אהבות הנ"ל דאהי"ר ואה"ע שעושים יחו"ע בב' שמות דהוי' ואלקים בכל המצות שעושים בריבוי האורות בכלים כנ"ל לפי שמבחי' מקור התיקון דשם מ"ה החדש דיוסף שהוא מלך הדר כו' הוא שנעשה ונמשך כח הטוב בגינתא שתקבל כל זריעה טובה מאורות העליונים ביותר עד שאח"כ תצמיח מעצמה בלי זריעה כלל כי[30] כארץ תוציא כו' וכגנה זרועיה תצמיח מעצמה כן יצמיח ה' צדקה[31] כו' שהן אורות העליונים שבתו"מ כו' (והוא ג"ע העליון והתחתון כמ"ש היושבת בגנים[32] כו' כמ"ש במ"א). אך הנה יש עוד צמיחה בגנתא כמו בשדה שהן כמו ספיחים[33] שגדלים מאליהן בלי זריעה כלל כך יש עשבים טובים ואילנות שצומחים בכרם בלי סיבה נטיעה וזריעה כלל וזהו בא מכח הגינה עצמו משא"כ בזרוע שצומח מן הזריעה שאין זה מכח הגינה עצמה רק מכח הצומח שיש כבר בזריעה שטבעו להצמיח ואין זה צמיח' הארץ מכח עצמ' כמו שהיא בעצם הראשון כו' רק שמעורר גם לכח הצומח שבארץ להצמיח בזרוע יותר כמו שהוא בכפלי כפלים (שבזה יתרון מעלה לזריעה על הספיחים כמשי"ת). וזהו ג"כ למעלה בחי' אור זרוע דצ"ע בנש"י שהצמיחה באה מכח אור הזרוע שמצמיח ואין זה מכח עצמיות דכנ"י שנק' גן ה' אבל מה שתצמיח בכח עצמה בלי זריעה דצ"ע יותר עליון ממנו (והוא טעם עליית מל' דמשיח שיהיה לע"ל למע' מבחי' יוסף כנ"ל דכתיב ביה וגבה מאד והוא מ"ש דהאי גינתא מגרמיה איזדרע בלי זריעה כלל וכמ"ש וכגנה זרועיה כו'). וביאור הענין הנה מבואר למעלה בבחי' כח התעוררות דאהבה מסותרת בכנ"י שיולד מזה ממילא תולדות ב' אהבות הנ"ל שזהו בא מאור הזרוע לצ"ע בארץ וז"ש למחיה שלחני אלקים כו' כנ"ל וזהו גננא דגנתא שמתקן לגינה שתתן את כחה להצמיח כל מיני צמיחות טובות והוא ע"י הזריעה דזורע (וכמו שאמר יוסף הא לכם זרע וזרעתם את האדמה ה"א דיסודי[34] כו') אבל כמו ענין גידול הספיחים או העשבים ואילנות שגדלים מכח הגינה עצמה היינו מה שיש בנש"י

תו"ח שמות שמ, ב

עם אות שיעור פץ בפעל אותיות עיונים פץ ופא. נפ עתיהה ויושיום שתשפט
שיע אי לפני אתה מה אתה סופה בואו בואי בו אמא פו שופ האמי)
שמקבלים ואומי מאפיו אולא בפעולות אס ממש שיעלה אחפ ואמת מאפי
בשם שיעלה מ התפ בתו פשפפ פץ שיעלה ישרש פמות הוא
פץ בפעל בפתו התלגות הפיל פו פשם פשיל. והוא פאשה ישראל עושן
שיעור המספר עפיו מ המספר אף עם המספר היו פלו נפול פלו
והיו מספר בפ פו. ואפשי שפספרה יה נפול ושיעור בהפרש אפל אתה
שלשלה אפס בפתפ ותפת פול) שהוא תבפת בתו הולא ופא וחא. ואול
ופגפל עם הוא פו והוא פעפיול פפתו עפיות התאנות והפשפ
לשלשלה פעלה אתפ ופא לשלשלה מ הכתה שיע חפון ותאמת שתפפ בול
הוא. ושאפ לול שי אתפ אמפו התפנים שתפ תפפ היתה פו שתעלה
ואמשי שאול פספרה אולא אה שפפלו שה פשאותיות התיפה ופקיום אופפ
על התשטות התתים פתיה אלינו לשלשלה ופף והיו לשטה פיושיום שפ
התיפה עפשיו פנפול ואפ והיו פפתו אותיות פלי נפול והוא ענין החיפו
באותיות התפה פשלשלה אנחה התלגות התפות והתפפ שאחיות באותיות
פנפל ופשיום שפ שיע אלינו שיהיו לול פלי שיעור ופפול פלו פי אחה
פלו שיע תי אולם פץ הא. ושתה יובל עפ פתפל חיפו הדיושי חפ"ל פפתו
הוא פפ"ל הולא, אתפ ושוא שיאוה שעפות אואפ שלשלה עם אחנם נפ)
בפתו התפ"ל חפ"ל הולא עפ עם פתו התלגות התפ"ל והיו נפתי פלי הפסק
נפתו פפ"ל פלי הפסק פלו והיות לפי שפתו פלפות פתפ ושיות לול והיו
נפ פתו פפפ פלי הפסק פלו והיות לפי שפתו פלפות פתפ ושיות לול והיו
אתפ הענין הוא אחפ והנפת ג פנין ופשיום פץ שפנין ופשיום פלול והיו
אתפ את שהנית אול בלן בתפ הפלית שאון קפחס אולא אה שפפלו פיפוא פץ
נפפלו פתי ופפיפה פלו. ואפ אולפ ופתפו הפיפוחי פאותיות שלפ אפפים
שאותיות התפה עשפים אל התפ שפאפס שיש לה שיעה ופפול פעפע (אפיא
שאותיות פאותיות היתי ופוף פאותיות התפה ופיפוע באפא יפה פתתא
שאחלפ אותיות היתי ופוף פאותיות התפה ופיפוע באפא יפה פתתא
שפפ פתפ פפתו אתפ והתתלגות פאפה ושיעה עפ הלפ אנפפלפ פפיפה
פלו. ופשפוא פעיה אלינו פוצא והיות לול פוצא פלפ ופא.
פאלפים ושפות שפעיה אלינו פוצא פפתו אפ אפש, ופפ פפלפ אותי שפו

ט)

ובחי' התגלות הזאת מן העלם תלוי בהתגלות היראה הזאת בלב האדם
בעוה"ז עפר הגוף דמכסה ומסתיר ביותר פנימיות הענין בעוה"ז הארץ ועל ידי
והוא ע"י שמשפיל את עצמו בשפלות ולב נשבר ביותר ונגלה יותר מהעלם מ"ש הכבוד
ונמצא מאבד והוא שמביאו ליראה ופחד בגילוי קלם מן העלם כו' פלא ונהו הכל
דכל גילוי הנעלם ונפלא ביותר הכל ע"י היראה וביטול הוא בתכלית כמו גילות
ופנים שבמות שעשה בפני יראה ופחד אלקי שזהו הכל גילוי אור הח"ע בספרם
שלא אתכי כו' וכן מה להלן באימה וביראה וברתת כו' כן גם עתה נודם
גילוי אור החכ' בתורה מאור הנעלם כל תחלה אימה ורתת כו'. כדכתיב
באימתא ופחד ופחת כשעתא כו', ובמראה בתוך ע"י היראה דוקא נגלה
ההעלם מאוצר החכ' שכל חכם אינו מתחכם בחכמה מעצמה כמו שכנה חכ'
כו' וכן אמר גבי חכמה רק ע"י היראה שירא מאד מענין אלקי ע"כ מבקש בכל
פתח ליבע הבין והחלפה על בוריו ולהוסיף בה בינה מתחדשת מעין רב ופלאו
גדול לבוא לאוצרות החכמה העליון דוקא ומזה יתוסף חכמה רבה לחכם בינה
והלכות חדשות ואין שיעור כרע שהיה דורש על כל קוץ כו'. וכל הייה רק
עבד היראה שבג"ש אם אין ירא אין חכ' דמשמעות בחי' יצ' דבינה
ותורה נתנה באימה כו' כמ"ש במ"א ע"ש לכך והנה אימה כו' אי' סופר
מאי שנקרא שזהו עיקר סיבה של העבירות וסיגים כמו רבה ופה"ג כו' ונלי',
וכך יובן בענין הרע שמהם היסכלות מאוצר בחו' כמ"ש ראשית חכמה
יראת ה' כו' וכמ"ש בתניא שכל מי שיש בו יש כל התורה וכל החכ' בלבו
כו' וכן אמר כל ת"ת שאין בו י"ש דומה לגזבר כו' וכמ"ש לגנות חכ' ולב
אין וכמו פתח לבי בתורתיך והאמו' מה"ע שהיא ע"ה כו' וכן אמר תפם
לפשוטה כו'. ונ"ב שאין לו בעולמו רק אוצר של י"ש כי ע"י אוצר של י"ש
נמשך בחי' חע' נתת למחיית העולמות וכמ"ש יראת ה' לחיים לפי ע"ש
נמשך בחי' היראה הנ"ל יותר נהו ניזון כל העולמות וכמ"ש מלכותך מלכות
בהם מבחי' הח"ע כו' ועי"ז גם משיח שאמר חיים נתת
כמ"ש כו' ויראה נמשך מבחי' כו' תי ונעים שמאיר בו מבחי' הנ"ל באות
לו מבחי' נבחרות כמ"ש בגבי מלך ישראל תי ונעים שמאיר בו מבחי' הנ"ל
עצמו שעי"ז אמר ומלך לעו כו' ובלי, " וזהו ענין הבקבוק של האוצר מ"ש
שהי' בהעלם והבא לגלוי בבחי' נדבות דוקא כמו שמתנשאים באוצר להוציאו
לפרנים בבבי' נדבות מתיה לבר מפני שהנדבות הוא מגיע ומעלה מן החשבון
ותעמנו כל ועי"ז כפי ואפכיא לסוף דוקא מתעורר ביראת אלקים מן העלם
כפי ונבת הרע ברוגז וכעס פנל בענין לעולם ורגע אדם כו' שאין רוגז
זה רק בגילוי היראה מן העלם דוקא. ומאחר כשהיראה בהעלם ואין לו דבר
המגביה לבוא בנדבות זה אותו בא לרוגז זה כו' (ואך הנ"ל עדיין ל) מה
שיש לפאורה סתירה על מאמר באוצר של י"ש שיש לו בעולמו מה"ש בהכל כו"ש
תוך . מ"ש שהוא בידי אדם ולא בידי שמים כו'. אמנם באמת הנ"ל עיקר אוצר זה
ט)

הנה אע"פ שהתפללו על זה להמשיך רחמים העליונים שלא יגזרו ומעלן שגזרו
למעלה מסדר המדרגה דה' שבאבי"ע והוא למעלה מבחי' אדם, וזהו הטעם שלא
נענו לשם אפי' תפלת דצדיקי' כאהרן כתענית כמשה כו' בבחי' יחידה שבנפש
זכה בעצם ושפלות בתכלית בעצם שזהו בחי' התשובה ובחי' ובחי' היכל
העליון הנה שנמשך ונשרה וזהו והאכלתיך נחלת יעקב אביך שלא נחלה כו'
מצרים ולא רחמים גדולים כמו ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך
שאין נגאלין אלא בדרך הללו בגלא שלא רחמים גדולים, וזהו ככה תהיה
מעלותה מצד בחי' מרירות העצמיות שבבחי' יחידה שבנפש, ועניין זה כמו
הללו אורים על בחי' דכנ"י בזמן הגלות שלא עקרה, וכמו הק' וע"ד בפתני בקש
ומואו כו', וזהו ענין התפלה דכנ"י בזמן הגלות שיש בה יתרון מעלה מבזמן
הבית שבנירוב וגיבוך ומפני שמעורר בזה כל הניכפא דרך העליונים בלי פירוט
גדול, והנה אחר שנת' בחי' המשכת הרחמים הגדולים הנ"ל שהי' בתפלות חנה
וכן גם הטעם שנענית בתפלה כמ"ש עד עקרה ילדה שבעה כו', וכמו כנ"י
בזמן הגלות אעפ"י שלא עקרה לא ילדה כו' ועל תפנה ותלוה כמ"ש רני
עקרה לא ילדה כו' וכמ"ש שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה
כו', והעניין הוא להיות מבואר לעיל בסיבת מניעת התולדה א' מפני שאינה
עושות כלי והב' הנה שעושות אין בכחה כח התולדה כו' בעקרות הי' היינו
הנה שמגלה אור הגבוה ז"ע שהוא בחי' סובב כמות ונמשך ללבו אין בזה
בחי' תולדה באורך למעלה כו':

(טו), אך הנה כ"ז הוא כאשר האור בא דרך גוף בהשפעה ונמשך מאור
הגבוה ז"ע שהוא בבחי' סובב כו' שאז העקרה לא תלד אבל
מעצמות א"ס ב"ה שלמעלה מכל השתלשלות אבי"ע שהוא למעלה מבחי' אדם שכלו
בגלוי הנ"ל למעלה מבחי' משפיע ונמשך ומשם גם בחי' העקרה תלד להיות שע"י בחי'
רק העליונים שבעצם הרוממות שוה ומשוה קטן וגדול וכמ"ש כו' יוכל להיות המשכת
כח התולדה גם לעקרות כו' (וכמו האמהות שעקרות היו וילדו) מפני שהאור
בהם האור שלמעלה מן השתלשלות מאין ליש שאינו עתידה שאמר כו' כמו כו'
כמו האמהות שתולדא נשמה בלי גריעה וכמ"ש עתידה ארץ שתוציא גלוסקאות
והוא מפני שנעשה בחי' כלי לעצמו גם יוכל לעשות כלי גם לעקרה שתלד
וכמ"ש וע"ד רני עקרה שהוא כנ"י בגלות כו' והוא ע"י בחי' השפלות העצמי'
שמעורר רחמים גדולים הנ"ל שהוא למעלה מאור הגבוה כו' והוא שעושה כח
התולדה גם בעקרה שתגלה אור הגבוה כו' ותלד אורך שלא בגם בבחי' נשמה

כמו הנשמה דאדה"ר והוא בחי' המשכת שנא' בו אני היום ילדתיך שהוא
תוים נשמה כמ"ש חיים נתתי לו וכמ"ש דור מי חי וקיים לפי שהוא בדמות עצמו
וכמ"ש תורים נתתי לו לפי שנשמה מי תיי שאולים. הוי מאדה"ר ולא נפל וכמ"ש אותי
אתי בר נפל כו', אבל חיים נצחי נתתי לו מטעם הנ"ל ודו"ק:
ועיין

תש"א

בשפלם ואבות שהם בנסות כנ"ל וגם בבתי' יראי ועובדי ה' באמת וגם בכ"נ
מן ההפרת שיש בהן מעט מן בתי' הנסות והשות ופרי שוב מעשיהם ועבודתם
כנ"ל ואעפ"י שיכן להיות שאופשטים בתלית והם בתלית בחי' הביטול באה"ר
שהי' בחי' אין בעצם בירוע ועפ"ז שרש אתערותם בעה"ר שז"ה ומתש"א אהבה
בהפרת שיש בהם ובחי' ההרגשה נגדו בעצם בטו"ה כמו ההרגש להפיר חסרונו
עד שיתעורר לו [illegible] הרגשת הטוב והמעלה שבו בעצמו ביותר משות
גדולה וגם שוגג אור הביטול באין ומה האלקי בנפשו עד שלא יחוש כלל בעצם
הטוב כלל. [illegible] נשאר התושי' בנסות נושות בתהלך שנעשה ע"י שטעם ועה"ב כנ"ל
שהוא הענין בנ"י נבות ברע שאנה יבא מאליו כל רע ושונאה בתאוו' עד
שיתשוא לאדם בעבירות תומריו רק שבכלל לא ישלוט יצה"ר שהוא התהלך
כי הבטיע אותו בתבלית אבל רושם של נעשה בחטא עה"ב והיינו מש"כ
בבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא כל שאנה נשתעלו היות בבנא בירוע
נהו הנשאר גם בכלל שבאים ולכן גות עכ"פ. וראוי לגה ממ"ש בי' אתה בעשו
של נחש כנ"ל ורמז בגה שם כלל אלה ונפשטי בתבלית יפל בי' נבות בנ"י ולא
היו האוירים לגות רק נשבר עשו של נחש להאשה ועה"ב לכן מ"מ נשאר בהם
יגיעה שאל רושם בעלמא ובחי' זוהמא של נחש שהטיל בחוה כנ"ל שלא חסר
כל נחש ערוון ועפ"ז אתו ולא נשבר תוגרות גופם כנ"ל וכו'. אבל בשאר בנא
בחי' זוהמא זו בנחש נמשך באורגש בחומר גופו הוא בחי' הנסות הנשה
שובא מן ההרגשה החומרי בטו"ה בטבע האדם נשבר עה"ב עד שאגה בונא
ובא לכל מינו רע כנ"ל ואעפ"י שאין עיקר ענין עה"ב טו"ה יבא רק מבחי'
דנין ההרגשה כמו ותרא האשה כנ"ל כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא
לעינים כנ"ל ומזה ע"י אכילתה נמשך בה זוהמא של נחש שהוא יגור בעצם
כלל רק שהי' תבלית בחי' הביטול בעצמו' באלקי' בהשגה וראוי' תשיר' ולא היו
ממרגשי' שהן ערומים כנ"ל וגו' שעשו ועה"ב כתיב ויתחבאו כנ"ל ומי הגיד לך כי
עירום אתה וגו' כנ"ל ובזוהמא נאמר שגורם החטא הי' כמה צדיקים כמו
[illegible] שמעתי ואיתא כנ"ל שנא' בו כי טוב הוא בטוי' חבתי שהוא
במשה שהי' עניו מכל אדם כנ"ל שנא' בו חיים שאל ממך נתת לו [illegible]
ומבחי' עה"ר שלמעלה מעה"ב וכן משיח שנא' בו חיים נתת לו חיים נצחי
ומעה"ר כנ"ל וכן בגלוי ונמשך שעלו למעלה וכה"ג גם בתח' כמו שיהבי עינוהי
כל אבא בהרים באורייתא תביר ולא יתגין שיקותא ולנפשו כלו וכלו שהוא
החיים שראוי שישרה שכינה עליו משעם הנ"ל וכן כמה שאמרו [illegible]
הענין הי' ראוי להשרות שכינה כנ"ל וכן רבי נר' יהודה וכה"ג ור' בנאי הא
גם משיות דלא שלטא בהו נחש וכן ר' ושנא' בגשמי' והוה כמו משה כנ"ל
שלם בעשיות בו' הנשמה בנה"ג בהנשמה כמו מעולם ההרגש ונסות וכתי' ורגש
בעצמו' נשמה כל שיש בו נשמה עצמותו [illegible] ורגיבה כנ"ל מטעם הנ"ל (וכמו הנשמה
התאוה והכבוד מוציאין את האדם מהעולם בנשמה מחית גוף כנ"ל מחטא עה"ב וכו':
וכה"ג

(א) על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון, כי אש יצא מחשבון כו'. הנה ידוע דרשת רז"ל על מ"ש על כן יאמרו המושלים אלו המושלים ביצרם בואו חשבון בואו ונחשוב חשבונו של עולם. ויש להבין מה שייכות יש למושלים ביצרם לומר בואו ונחשוב חשבונו של עולם. והנה יש להקדים תחלה בענין הידוע בירידת הנשמה בגוף שהוא לצורך עלי' דוקא, וזה פלא איך יהי' יתרון מעלה לנשמה מצד התלבשותה בחומר גופני, הלא ירידתה היא ממקור חוצבה ממקום נעלה ביותר שהוא בבחי' המל' שנק' אוצר הנשמות כמאמר אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף מן האוצר ששמו גוף והוא הנמשך באוצר זה מבחי' אור הזרוע לצדיק עליון במל' כו', וז"ש אליהו חי ה' אשר עמדתי לפניו בהיות נשמתי צרורה בצרור החיים לפני ה' ממש (שהי'* בבחי' עיבור י"ב חודש וע"כ הי' גם גופו קדוש בנשמתו ממש מפני שנקלט זמן רב יותר בבטן המל' וזהו לשון עמדתי לשון עיכוב שנתעכב שם ביותר כמ"ש במ"א*, ודוד הי' נפל כמ"ש אימת אתי בר נפלי כו' וע"כ אמר חיים שאל ממך כו' דע' שנין דדוד שאולים היו מאדה"ר והרי במשיח אמר חיים נתת לו חיים נצחיים כמאמר דוד מלך ישראל חי וקיים כו', וא"כ מעלת נפל* דוד יותר גבוה מרוח

על כן יאמרו: נמצא בהכתבי־יד: 207 קכ, א. 351 קכז, א [רק ט"ז סעיפים הראשונים]. 369 שמח, א. 373 תרכא, א [מכת"י זה נדפס כאן וע"פ השוואה לכת"י 369]. 559 יד, א. 1000 רי, א [רק מסעיף כ"ד ואילך. ולא מסומן בסעיפים]. 2008 קצב, א. 2057 לג, א [רק חלק — סיום המאמר].

המאמר מיוסד על ד"ה זה בסה"מ תקס"ז ע' רנט. ונו"א (עם הגהות מאדהצ"צ) בלקו"ת חוקת סד, ד. ובתוס' הגהות וקיצורים וכו' באוה"ת חוקת ע' תתפג ואילך. שם כרך ו ע' א'תתצט. א'תתק. וראה גם ד"ה זה בס' מאמרי אדה"ז עה"ת ח"ב ע' תרעו ואילך.

על כן יאמרו . . המושלים ביצרם: חוקת כא, כז־כח. ב"ב עח, ב.

אין בן דוד בא עד שיכלו: ראה ע"ז ה, א ורש"י ותוס' שם. רש"י יבמות סב, סע"א ד"ה משום. שם סג, ב ד"ה גוף. זהר חדש בראשית י, ב. וראה גם ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' עז. ח"ב ע' תקלה, תרד, עתר.

וז"ש אליהו חי ה' אשר עמדתי: ראה מלכים־א יז, א. יח, טו. מלכים־ב ה, טז. וראה גם לקו"ת חוקת סד, ד. סידור רסג, ב. סה"מ תקס"ב ע' קעד. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' רסה.

שהי' . . כמ"ש במ"א: בכת"י ב ליתא פיסקא זו. אמנם נמצאת היא בכל שאר הכת"י. וראה להלן הערה ד"ה: ועד"ז.

שהי' בבחי' עיבור י"ב חודש . . כמ"ש במ"א: ראה ביאוה"ז קטו, ב. סה"מ תקס"ז ע' י. ס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל (תפילה) ע' תפב. פיה"מ לאדהאמ"צ פפ"ה. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' רסה. וש"נ. ח"ב ע' תקלה. וש"נ. סה"מ תש"ח ע' 210. וש"נ.

במ"א ודוד: בכת"י ב: במ"א שדוד.

אימת אתי בר נפלי: סנהדרין צו, סע"ב. וראה גם ס' מאמרי אדה"ז ומאמרי אדהאמ"צ שם. סידור קצד, סע"א. אוה"ת נ"ך ע' תעא ואילך. יהל אור ס"ע פא. אוה"ת וארא כרך ז ע' ב'תקנו ואילך. ובהנסמן להלן הע' המתחלת „חיים".

חיים שאל: תהלים כא, ה.

דע' שנין . . מאדה"ר: ראה זח"א נה, א. צא, ב. קסח, א. ס' מאמרי אדה"ז ענינים ע' קט ואילך (ובהנסמן בהמ"מ שם).

חיים נתת לו . . דוד מלך ישראל חי וקיים: תהלים שם. ר"ה כה, א. וראה ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' קיג. דברים ח"א ע' קיט. וש"נ.

נפל: בכת"י ג: נפש.

דאליהו שהי' בבחי' נפל שלא כלו לו חדשיו יותר*, שגם שעלה בגופו למרום כמו חנוך דכתי' בי' ויתהלך חנוך כו' אבל משיח יהי' בגופו למטה כמו למעלה ממש כמ"ש במ"א). והנה כמו"כ כל נשמה בפרט היתה חקוקה ודבוקה למעלה במקור חוצבה ותולדתה וכמ"ש בזהר דכל נשמתא ונשמתא הוה קיימא קמי' מלכא קדישא כו' וכמו שא' אתה נפחת בי וכמו נשמת אדה"ר בכלל דכתי' בי' ויפח באפיו ומאן דנפח כו', וא"כ כאשר ירדה לחומר גופני זהו ירידה גדולה כמו מעומק רום לעומק תחת, ובעת פטירתה מן הגוף נאמר והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה א"כ הרי חזירתה בצאתה מן הגוף הוא למקורה שמשם ניתנה קודם ירידתה ולא תעלה למעלה ממקורה כו' ואיך אפשר לומר שיש בעלי' זאת איזה יתרון מעלה וכמו משל מים הניגרים ארצה מעומק רום שא"א שתחזור למעלה רק למקור חוצב המעין לבד כידוע.

(ב) **אך** הנה יש להקדים ענין הידוע בשני מדריגות יחו"ע ויחו"ת דשמע וברוך שם כמל"ו שזהו ענין סוכ"ע וממכ"ע והיינו ב' שמות דהוי' ואלקים. דפי' ממכ"ע הוא היינו בחי' האור והשפע אלקי' דבחי' מל' דאצי' שבא בסדר והדרגה בג' עולמות דבי"ע מעילה לעילה בהשתלשלות עד העולם האחרון יותר שהוא העוה"ז שמחי' כל הברואים גשמיי' ורוחניי' שהן שמים וארץ וכל צבאם כמ"ש אתה עשית את השמים והארץ כו' (היינו שיש בחי' ירידת המדריגות בבחי' השתלשלות גם באור וחיות האלקי היורד ונמשך מעליון לתחתון, וכידוע שיש בעולמות בכללותם ג' מדריגות דעולם

יותר: בכת"י ג: יותר מאליהו.

ויתהלך חנוך: בראשית ה, כב.

משיח יהי' בגופו למטה . . במ"א: ראה בכ"ז סוד"ה מלאים זיו — ס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' תפב.

בזהר דכל נשמתא ונשמתא: ראה זח"ג קד, ב. כט, ב. סא, א. זח"א צ, סע"ב. רכז, ב. רלג, ב. זח"ב צא, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ח ע' 182. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקלז. ובכ"מ.

אתה נפחת בי: ע"פ ברכת „אלקי נשמה" [וראה ע"ד הגירסאות בזה — בהמ"מ בס' מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג ריש ע' א'רעז. שם דברים ח"א ס"ע קכב].

ויפח באפיו ומאן דנפח: בראשית ב, ז. זוהר — מובא בתניא רפ"ב, ובאגה"ק סט"ו. וראה לקוטי הגהות לתניא שם (ע' ט).

מעומק רום לעומק תחת: ראה ס' יצירה פ"א מ"ה.

והרוח תשוב: קהלת יב, ז.

וכמו משל מים . . רק למקום חוצב המעין לבד כידוע: מובא בכ"מ עד"ז מיומא לא, א: שמע מיני' עין עיטם גבוה מקרקע עזרה כ"ג אמות, ובפירש"י שם: כמדת גובה שער המים כו' — ראה ס' מאמרי אדה"ז הקצרים ע' ב [ונדפס ג"כ בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרסד]. ס' מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' רד. סה"מ פר"ת ע' קצו. סה"מ תש"י ע' 280. ס' הערכים-חב"ד כרך א ע' כב. וראה עוד בנדו"ד (עליית הנשמה כו') בסה"מ תקס"ד ע' קי ואילך. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקנ. במדבר ח"ב ע' א'לג.

אתה עשית את השמים: ע"פ נחמי' ט, ו. ועוד.

וכידוע . . דעולם שנה נפש: ס' יצירה בכ"מ. וראה הקדמת הראב"ד לס' יצירה [ב, ג]. פרדס שער הנתיבות פ"ה [נתיב כג]. שעור קומה להרמ"ק מע' אדם סט"ו. אוה"ת יתרו ע' תתטז. תתכג.

שמע ישראל, שמע שם ע', שם הוא בחי' מל' כמ"ש ויעש דוד שם, והנה קבלת המל' הוא מבחי' הע' של ישראל והוא כי בחי' ישראל הוא בחי' לי ראש שהוא בחי' אור אבא ומקבל ממנו בחי' המל' בחי' הע' שהוא ז"ת דאבא, כי בחי' מל' ללמג"כ, כי דוד הי' בחי' נפל וכמ"ש בזוהר דאוזפי' אדם קדמאה ע' שנין מדילי' ולכן נחסר מנין שנותיו של אדם ע' שנה וכן אברהם שאלו ה' שנים ויעקב כ"ח ויוסף ל"ז הרי שוב ע', וא"כ לכאורה קשה מפני מה לא חי דוד כ"א ע' שנין הלא האבות שאלו ב' פעמים ע', וגם לכאורה קשה איך אפשר שיהי' בחי' חיות דמל' דוד בבחי' גבול וזמן מספר ע' הלא כתיב דוד מלך ישראל חי וקיים שמשמע בלי הפסק וכמ"ש ברוך שם כבוד מל' לעולם ועד, ועד הוא בחי' נצחיות. וגם לכאורה איך תוכל הנשמה שהיא בבחי' נברא להיות בבחי' נצחיות. וגם להבין ענין ההפרש שבין דוד מלך ישראל שלא הי' לו כ"א חיים שאולין ובמשיח נאמר חיים נתת לו שמשמעו

שמע ישראל: מאמר זה נמצא בהביכלאך כת"י: **א** (113) רטו, א. **ב** (403) לה, א. **ג** (1084) קסט, ב. ונעתק מבוך **ג** ובין אריחיים ניתוספו אותיות או תיבות מבוך **אב**.

למאמר זה ראה ס' מאמרי אדה"ז-נביאים ע' א [ומתחיל: להבין מ"ש שמואל לישראל]. דרך מצותיך מצות מינוי מלך קח, א. אור התורה ענינים ע' רו [ומתחיל: להע' כפל הע' שנה]. ס' מאמרי אדה"ז-מארז"ל ע' רי [ומתחיל: להבין מ"ש בזוה"]. ובשינויים — בספר המאמרים תרכ"ח ע' סב. ס' מאמרי אדה"ז-ענינים ע' קט [ומתחיל: הנה להבין כפל הע' שנין].

עוד בענין הע' שנה שניתנו לדוד — ראה הנסמן במ"מ בס' מאמרי אדה"ז-ענינים שם. ס' מאמרי אדה"ז-כתובים ח"א ס"ע כב ואילך.

שמע ישראל, שמע שם ע': ואתחנן ו, ד. זהר (רעיא מהימנא) פינחס רלו, ב. ראה לעיל ע' יב. הנסמן בס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תשמא.

שם הוא בחי' מל' כמ"ש ויעש דוד שם: שמואל-ב ח, יג. ראה הנסמן בס' מאמרי אדה"א שם. ספר המאמרים תקס"ח ח"א ע' שעד וע' תד. וראה פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת שם.

ישראל הוא בחי' לי ראש: ראה לקוטי תורה שלח מח, ב. הנסמן בס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"א ע' צה.

מל' ללמג"כ: [מלכות לית לה מגרמא כלום]. עץ חיים שער (ו) העקודים פ"ו. ראה הנסמן בס' מאמרי אדה"ז-פרשיות התורה ח"ב לע' תקיא.

דוד הי' בחי' נפל: ראה גם סידור קצד, א. ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תקלה. וש"נ.

בזוהר דאוזפי' אדם קדמאה ע' שנין מדילי': ראה זהר וישלח קסח, א. בראשית נה, סע"א. לך צא, ב. הנסמן בריש המאמר.

מפני מה לא חי דוד כ"א ע' שנין: ראה רא"ג באור החמה לזהר שם. מקדש מלך [ומ"ש בשם הרב — ראה לקוטי תורה להאריז"ל תהלים סל"ט. ספר הליקוטים ישע' סל"ח, ט בסופו] שם. זהר הרקיע שם. לקוטי לוי יצחק שם. בהערה שלפנ"ז. אור התורה סידור ע' קצו.

האבות שאלו ב' פעמים ע': אוצ"ל: אדם והאבות.

הלא כתיב: בהמאמרים הנ"ל: אנו אומרים: בקידוש לבנה אומרים.

דוד מלך ישראל חי וקים: ראש השנה כה, א. נוסח קידוש לבנה.

ברוך שם כבוד מל' . . ועד הוא בחי' נצחיות: פסחים נו, א . . נסמן לעיל ע' רו.

ובמשיח נאמר חיים נתת לו: ראה תהלים כא, ה. סוכה נב, א. לעיל ע' יט. ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"א ע' קיג. וש"נ.

בבחי' מתנה שאין לה הפסק, וגם כי בדוד לא הי' המשכות החיות כ"א מי"ס באו"כ דאצי' ובמשיח נאמר נתת לו שמשמעו מעצמיות בחי' אא"ס.

אך הנה כתיב בדוד ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני, והנה פ' זה לא נאמר בבחי' מקרה כ"א שמשמעו שהי' בבחי' הוה תמיד מצד עוצם הביטול שלא הי' יכול להיות בבחי' יש לעצמו כי הי' בחי' מרכבה לבחי' מל' שמים כמו האבות שהיו מרכבה אברהם לבחי' מדת החסד דאצי' כו' כמ"כ דוד הי' בחי' מרכבה לבחי' מל' דאצי' עד שלא הי' יכול להיות בבחי' נפרד ויש לעצמו ולכן הי' גם הוא בבחי' מלך שהמשיך בחי' ביטול דמ"ש בכל ס"ר נש"י ולכן אמר לא גבה לבי. אך לכאורה כיון שהי' בבחי' מלך והוצרך להיות בבחי' התנשאו' דוקא איך הי' בבחי' עוצם הביטול כ"כ וגם למעלה הוא בחי' מלוכה הוא בחי' מדת התנשאות ואיך הוא בבחי' ביטול. אך מל' הוא בחי' מדה כאחד משאר המדות וכמ"ש לך ה' הממלכה ואיהו וחיוהי חד בהון, מ"מ יש הפרש גדול בין בחי' שאר המדות לבחי' מל' והוא כי בחי' כל המדות יש בהן בחי' שינוי בין העלמן בבחי' כחות הנפש ובין בחי' גילוי מצד אוב"כ להיות כל אור נק' בשם מציאות חכים כו', שבחי' גילוי הוא מציאות מורגשת ליש ודבר נבדל אף שחיוהי חד בהון מ"מ נראה במציאות אור החכמה ולא אור המדות משא"כ כשהן בהעלם כחות הנפש וכדומה הרי הן בלי מה. ובזה מובן מה שלכאורה קשה איך נק' בשם חכים ולא כו' הלא להלן אמר ולאו מכל אילין מדות כלל, אך כי שניהם אמת מצד עצם העלם האורות כמו שהן כלולי' בכחות הנפש הם לאו מכל מדות כלל כו' ומ"ש חכים ולא כו' הוא מצד האורות שנראי' ליש ומציאות עד שנעשה שינוי וחסרון בכחות הנפש בין קודם השפעתו ובין אחר השפעתו וכמשי"ת בסמוך ענין החסרון, משא"כ מהות מדת מל' אין בה שום שינוי בין העלמה לגילוי' כי אינה במציאות פרטי כלל כ"א בבחי' גילוי היא ג"כ כח היולי כמו בהעלם כחות הנפש, והוא כי אנו רואים שמדת מל' שהוא מדת ההתנשאות אנו

מתנה שאין לה הפסק: ראה בבא בתרא קכט, ב. קלג, סע"א.

ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני: תהלים קלא, א.

בדוד . . מרכבה לבחי' מל' שמים: ראה פרדס שער (כג) ערכי הכינויים. ס' ערכי הכינוים לבעל סדר הדורות. קהלת יעקב בערכו. אור התורה בראשית כרך א כ, ב. לקוטי לוי יצחק הערות לזהר תרומה ע' קו.

האבות שהיו מרכבה: בראשית רבא פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זהר (רע"א מהימנא) פינחס רנז, ב. תניא פל"ד. ס' מאמרי אדה"ז-הקצרים ע' תקמ. תורת חיים לך פה, א. ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תתנא; במדבר ח"א ע' סח. ס' הערכים-חב"ד ח"א מערכת אבות ס"ב.

אברהם לבחי' מדת החסד דאצי': ראה זהר בראשית מז, ב. הנסמן בס' מאמרי אדה"ז-פרשיות התורה ח"ב לע' תקפ. ס' מאמרי אדה"א שם.

לך ה' הממלכה ואיהו וחיוהי חד בהון: דברי הימים-א כט, יא. ראה תקוני זהר ג, ב. ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תתקיח בהערה.

אוב"כ . . חכים . . ולאו מכל אילין מדות כלל: [אורות בכלים] . . ראה תקוני זהר בהקדמה יז, ב.

כי שניהם אמת: ראה ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תקטז. ושנ"ב.

ונחנו מ"ה אין לבחי' ביטול זה ערך כלל לבחי' הביטול דמשיח שהוא בבחי' עצמות המאציל דהיינו עולם התענוג שנקרא שעשועי המלך בעצמותו שנקרא בחי' עולם האי"ס כנ"ל וד"ל. וזהו שארז"ל דמורח ודאין כו' דהנה מה שמורח ודאין עפ"י בחי' הריח שבג"ר דחכמה זהו הוראה ששרשו בבחי' ג"ר דע"י שמעולם התענוג כו', דהנה כתיב ונחה עליו רוח ה' רוח חו"ב לא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזנו כו' ידוע שמראה עיניו הוא בחי' החכ' בגילוי כמו עיני העדה שהן חכמי העדה כי החכם רואה את הנולד בעין השכל כו' ומשמע אזניו הוא בחי' בינה והיינו רוח חכמה ובינה כו', אך מקור החכמה ובינה כמו אאלפך חכמה כו' קנה חכמה הוא בבחי' חכמה ובינה דא"א וע"י והוא בבחי' התענוג מקור כל חכמה כנ"ל, וזהו ונחה עליו רוח חכמה ובינה פי' רוח מקור דחכמה ובינה כו' וע"כ לא למראה עיניו בבחי' חו"ב הנגלית ישפוט כו', כי הנה בחי' המשפט הוא בחי' המדות כמו מלך במשפט יעמיד ארץ בחו"ג ממוזג ע"פ חכמה ומלכא עילאה הן במדות שבחכמה עצמה כנ"ל שהוא ענין הקו האמצעי שבאלף כו', וזה הי' מדריגת משה שהי' רב ומלך לשפוט את העם במדות שבחכמה ובינה ועצם מדרגתו הוא בחי' ג"ר דאבא כו' אבל משיח לא ידין וישפוט במדות שבחו"ב וז"ש לא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו כו' אלא דמורח ודאין כו' ודאין הם בחי' מדותיו כמדת המלך לשפוט את העם כו' לא ידין עפ"י בחי' חו"ב דאצי' הגלוי' כמשה אלא דמורח ודאין שבחי' מדותיו לשפוט הוא נמשך מבחי' ג"ר דע"י שלמעלה מבחי' ג"ר דאבא, ולפי ערך בחי' ג"ר שבו כן הוא ערך מעלת מידותיו המסתעפים להנהגות עולם וע"כ נקרא מלכא משיחא והוא למעלה מבחי' מלכא עילאה שהן בחי' המדות דאבא כו', ומזה שלא למראה עיניו ישפוט כו' הוראה גמורה שבחי' ג"ר שבו הוא למעלה מבחי' ג"ר דאבא אלא שרשו מבחי' ג"ר דע"י וא"א וע"כ מדותיו הן מדות דע"י וא"א שלמעלה מבחי' חו"ב דאצי' כידוע דאו"א מלבישים לזרועות דא"א כו', וזהו דמורח ודאין עפ"י בחי' הריח שבג"ר דע"י סוף עולם האי"ס וכנ"ל בפי' והריחו ביראת ה' שבחי' ג"ר שבו נקרא יראת ה' היא בחי' הריח וע"כ מורח ודאין ג"כ כנ"ל וד"ל.

והנה מבואר למעלה בענין ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כו' שגם גופו דחנוך נכלל באין האמיתי כו', שבזה יש לו יתרון מעלה גם על משה

עיני העדה . . החכם רואה את הנולד: שלח טו, כד [וראה ס' מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' קמה. ח"ב ע' תשב. ח"ג ע' תשמ. ושו"נ]. תמיד לב, א.

אאלפך חכמה . . קנה חכמה: איוב לג, לג. ראה שבת קד, א. [וראה ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' טו. ושו"נ]. משלי ד, ה.

משה שהי' רב ומלך: ראה גם לקוטי שיחות חי"ט ע' 170, ובהמ"מ שם. וראה אוה"ת ברכה ס"ע א'תתע יאילך.

כידוע דאו"א מלבישים לזרועות דא"א: ע"ח שער או"א (שי"ד) פ"א. ועוד.

למעלה בענין ויתהלך חנוך: לעיל ע' קיג.

שמת בנשיקה כו' מפני שגם גופו הי' מבחי' מהות ועצמות דאור אבא כמשל הבן והוא בחי' נער מט"ט כו'. אמנם מדריגת משיח יהי' גבוה הרבה גם ממדריגת חנו"ך נער מט"ט גם בזה שמצד בחי' מעלת גופו, דהנה גם שהי' שרש דחנוך מבחי' ג"ר דאבא כו' גם בחי' גופו מ"מ הרי נאמר בו ואיננו שהוצרך להיות בחי' הסתלקות וביטול באין כו' כמו גופו של אליהו שעלה בסערה השמים ונעשה גופו כא' המלאכים העליונים אבל יש שינוי בין גופו כשהי' בארץ שהי' בערך הנשמה שהוצרך לאכילה ושתי' ולבושים גשמיים וכה"ג, אבל כשעלה גופו למרום נזדכך בחי' חומריות גופו ונעשה כמו גופות המלאכים שהם בגדר הרוחניות בתכלית מושלל מכל בחי' הגשמיות כו', שהרי הוצרך להיות בחי' שינוי עכ"פ דהיינו בחי' ביטול והזדככות חומר הגוף כו' אעפ"י שגם זה מעלה ומדריגה יתירה שלא הי' כגוף אחר גם כגופו של משה כשעלה להר שלא אכל מ' יום כו' והוא מפני שגם גופו דאליהו וחנוך הוא נמשך מבחי' אלקות כו'.

אמנם הנה במשיח נאמר בו והריחו ביראת ה' וארז"ל דמורח ודאין הרי לא נעשה שינוי הזדככות כלל בגופו אלא יהי' לו גוף חומרי כשאר ערך הגופנים דכל ישראל שבאותו הזמן עד שישב על הכסא לשפוט כמו שגוף• גשמי שיושב על הכסא כו' (רק בעוה"ב שלאחרי• ימות המשיח אמרו שאין בו אכילה ושתי' כו'), וכמ"ש הלכתא למשיחא דמשמע שכל בחי' גשם גידרי גופו באכילה ושתי' ולבושים וכל עניני הגשמי יהי' בזמן ימות המשיח רק שיהי' אז בחי' גילוי אלקות בתכלית המעלה כו', ומזה יש הוראה על יתרון מעלה ומדריגת המשיח גם על חנוך כי חנוך הוצרך להתפשט מחומר הגופני בעלותו למעלה, ומשיח יתקיים בגופו עם שרש נשמתו למטה כמו שהוא למעלה ממש בבחי' ג"ר דע"י דהיינו להיות כל הגבוה גבוה יותר יותר יוכל לירד ולהתלבש למטה מטה ולא יחסר אורו כלל וכלל ושרש נשמת משיח הוא מעולם התענוג בבחי' ומדריגה היותר גבוה שבבחי' פנימיות יותר ע"כ יכול נשמתו להתקיים ולהתלבש בגוף פשוט ולהיות מורח ודאין עפי' בחי' הריח דג"ר דע"י ששורה בו מלמעלה למטה כמ"ש והריחו ביראת ה' כו', משא"כ בחנוך דגם ששורש נשמתו ג"כ פנימיות אבא שהוא פנימיות ע"י כמשל הבן שנמשך מטפת המוח כו' כנ"ל מ"מ הי' צריך לזכך בביטול גופני בעלותו למעלה במקור חוצבה בבחי' ביטול והסתלקות ליכלל באין כו' ולא**

גופו של אליהו שעלה בסערה השמים: מלכים־ב ב, יא. וראה פרדס שכ"ד פי"ג ופי"ד. ס' מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ריש ע' תתפב. ועוד.

שגוף: בכת"י ב: שמלך.

שלאחרי ימות: בכת"י ב: שלימות.

שאין בו אכילה ושתי': ברכות יז, א. [וראה רמב"ן בסוף שער הגמול. רמב"ם הל' תשובה פ"ח ונו"כ שם. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' מו [וש"נ] וע' קלה ואילך. ובכ"מ].

הלכתא למשיחא: ראה לעיל ע' צז.

פנימיות אבא שהוא פנימיות ע"י: ראה לעיל ע' קט. וש"נ.

הי' יכול להתקיים בגופו כמו שהוא למטה כו' והוא מפני שהוא מבחי' או"פ דג"ר דע"י שמלובש בפנימיות אבא שנקרא עצם התענוג ועצם החכמה כו' כנ"ל ואעפ"י שהוא המשכות המהות ועצם החכמה כנ"ל מ"מ הוא למטה מבחי' המקיפים דג"ר דע"י שהוא בחי' שרש הריח כנ"ל בענין ריחא דלבושייהו כו' וכמ"ש בע"ח דבחי' חיצוניות דמקיף הוא יותר גבוה גם מבחי' פנימי' שבאור פנימי' אעפ"י שנמשך בו בחי' המשכת המהות כנ"ל באריכות ממשל ההפרש בין הבן לתלמיד כו' וד"ל.

והנה להבין בתוס' ביאור עיקר ענין ההפרש בין חנוך למשיח צריך להבין תחילה שרש בחי' החוטם שנקרא שער המוחין כמו שהפה הוא פתח ושער ליציאת הבל הנפש כמו מהבל הלב והמוח כו' כך החוטם נקרא שער ופתח בבחי' המוחין שבראש ובו הנשימה של רוח חיים כמ"ש כל אשר נשמה באפו ויפח באפיו נשמת חיים והנשמה הוא במוח וע"כ נקרא נשמה לשון נשימה והוא בפתח ושער שהוא החוטם וע"כ החוטם הוא עיקר פרצוף הפני' לענין עדות אשה שאין מעידים על פרצוף פנים רק עם החוטם וע"כ פני הדור נקרא בעל החוטם כמו שאמרו בגמרא לבעל החוטם כו' לפי שהחוטם הוא נקרא שער המוחין כו' וכמובן בע"ח בענין אוזן חוטם פה דהבל החוטם למעלה מהבל הפה כו'.

יג) **ולהבין** זה הנה יש להבין מ"ש וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו הוי', דמשמע שהריח שבבגדיו הוא למטה במדריגה בבחי' ריח שדה אשר ברכו כו', ע"כ תולה שבח ריח בגדיו שיהי' כמו מעלת ריח שדה והוא הברכה שברכו לריח בגדיו כו', וכן כתיב וריח שמלותיך כריח לבנון משמע ג"כ דריח שבשמלותיך למטה במדריגה מריח לבנון אלא שיתעלה מדריגת ריח שמלותיך להיות כמו הריח לבנון ובחי' ריח הלבנון הוא בחי' ריח שבתענוג עליון שנקרא לובן העליון כו', והוא מבואר למעלה דריח הלבושים הוא בחי' הריח שבמקיפים כנ"ל בענין ריחא דלבושייהו כו'.

אך הנה תחילה יש להבין בענין מקור הריח שהוא בחי' עצמיות התענוג הפשוט שיומשך מלמעלה למטה דוקא ובחי' הריח הוא שעולה מלמטה

וכמ"ש בע"ח דבחי' חיצוניות דמקיף הוא יותר גבוה: ראה לעיל ע' קכה. וש"נ.

כל אשר נשמה באפו ויפח באפיו . . נשמה לשון נשימה: נוסח תפילת עמידה דר"ה ויוהכ"פ. בראשית ב, ז. [וראה להלן סט"ו — אמצע פיסקא „ומעתה יש להבין"]. ראה ב"ר פי"ד, ט: על כל נשימה ונשימה כו' כל הנשמה תהלל י"ה כל הנשימה כו' [וראה גם ס' מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תת. סה"מ תש"ד ע' 254. וש"נ].

שאין מעידין . . רק עם החוטם: יבמות קכ, א. וראה גם סה"מ תקס"ט ע' רלד [ובהמ"מ שם].

וכמובן בע"ח בענין אחי"פ דהבל החוטם למעלה: ש"ד פ"א ואילך.

וירח את ריח בגדיו: תולדות כז, כז.

וריח שמלותיך: ע"פ שה"ש ד, יא.

כידוע דיונת"ן הוא יסוד ז"א כמ"ש במ"א, וכנ"ל במ"ש וכל אשר לאיש כו', וכן ביעקב ובנימין שא' ונפשו קשורה בנפש"ו שזהו בחי' צ"ת דבנימין בבחי' אר"ח שעולה למעלה מכח המשפיע, כידוע דבע"ס דאו"ח בחי' המל' הוא בחי' הכתר דלכך כת"ר מל' איהו כתר עליון כו', וכן בענין השלום שהוא ב' שלימו' שלום העליון מן המשפיע למקבל כמו הנני נותן לו כו' ושלום הב' מלמטה למעלה מן המקבל למשפיע שנק' שלום בית עולה למעלה יותר, וז"ש ה' יברך את עמו בשלו"ם אותיו' מלבו"ש דחשמ"ל העליון כו') (וכן מובן בשה"ש בכמה מקומות כמו מה יפית כו' אהבה בתענוגי' אני לדודי ועלי תשוקתו כו' וכן עזה כמות אהבה כו' רשפיה רשפי אש כו' אם יתן איש כל הון ביתו באהבה כו' (ואע"פ שאינה רק צלע אחת מצלעותיו וא' זאת הפעם עצם מעצמי כו' לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקח' כו' א"כ למה יהי' כחה גדול מן האיש, זהו קודם הנסירה שהיו דו פרצופי' כמ"ש אחור וקדם צרתני כו' אבל לאחר בנין הנוק' יש בינה יתירה באשה יותר כו' שעולה למעלה ממנו, וכמו שאו' והתקין לו ממנו בנין עדי עד שהוא כתר מל' דמשיח בן דוד שהוא בחי' המל' שיהי' נצחי ובהגדלה וריבוי ביותר כמ"ש אז יאמרו כו' הגדיל ה', וכמו ואולך אתכם קוממי"ו כנ"ל (והיינו ענין תשבע"פ מל' קרינן לה שנתגדל בה ונתעלה כל פרטי רצה"ע בכפלי כפלי' ממה שכתוב בתשב"כ ואע"פ שמקבל מתשב"כ, וכמו הכח שיש בנוק' לגדל הולד בט' חדשים ברמ"ח אברי' מטפה א' דמשפיע (וכן באלישע שא' ויהי נא פי שנים ברוחך אלי כו', וכן ביהושע פני לבנה שמקבל מפני חמה דמשה ונק' נער לא ימיש כו' ועל ידו דוקא נכנסו ישראל לא"י ונעשה בנין המל' באורך ורוחב גדול באו"כ במצות ונק' ארץ טובה ורחבה יותר מן המשפיע כו' וד"ל).

[ח] **והנה** כל ענין הנ"ל בבחי' יחוד דשם הוי' ואלקי' שזהו בחי' סובב כל עלמין וממלא כל עלמין בכלל כנ"ל שנק' יחוד קודב"ה ושכינתי' (ואף למעלה בחי' יח"ע די"ה דאו"א וגם בע"י וא"א וא"ק הכל הוא רק בבחי' ממלא בכללות בקו"ח לגבי בחי' מל' דא"ס שלפני צמצום הראשון שנק' סובב הכללי שמקיף לכל ההשתלשלו' דקו"ח כו', הרי אין כל זה שייך רק כאשר בא לכלל בחי' השתלשלו' דעו"ע שנק' משפיע ומקבל בכלל ובפרט, דהיינו כאשר

ונפשו קשורה בנפשו: ויגש מד, ל.

כתר מל' איהו כתר עליון: תקוני זהר בהקדמה ד"ה פתח אליהו.

הנני נותן . . ה' יברך . . בשלו"ם אותיו' מלבוש: פינחס כה, יב. תהלים כט, יא. משנת חסידים מס' תפילת האצי' ספי"א [ובהנסמן עוד במ"מ בס' מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"ג ע' א'לו].

מה יפית . . אני לדודי . . עזה כמות . . רשפי' . . אם יתן איש: שה"ש ז, ז. ז, יא. ח, ו-ז.

דו פרצופי' כמ"ש אחור וקדם: ברכות סא, א ועי"ש בפירש"י. תהלים קלט, ה.

בינה יתירה באשה יותר: נדה מה, ב.

אז יאמרו: תהלים קכו, ב.

ויהי נא פי שנים . . ביהושע פני לבנה . . נער לא ימיש: מל"ב ב, ט. ב"ב עה, א. תשא לג, יא.

יתכן רק בבחי' אור דא"ס ולא במהות הא"ס עצמו ודי"ל). וזהו וירם קרן משיחו להיו' בדומה לעצמו' ממש וזהו ונח"י לפני"ו ממש ודי"ל.

ולהבין ענין וירם קרן משיחו בתוס' ביאור יש להבין תחלה מ"ש במ"א ע"פ למרבה המשרה ולשלום אין קץ כו' דקאי זה במשיח דפסוק זה נא' בישעי' (סי' ט') גבי חזקי' כי ילד יולד לנו בן נתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ כו' למרבה המשרה כו' (דביקש לעשות לחזקיהו משיח ובאמת פסוק זה על משיח בן דוד נאמר), ויש להבין ענין המ"ם סתומה שבאמצע התיבה דמרב"ה דפלא גדול הוא ולא נמצא בכתובי' כן. אך הנה תחלה יש לבאר סוף פסוק זה במ"ש ולשלום אין קץ מהו אין קץ כו' על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם כו'. דהנה פי' כסא דוד וממלכתו הוא בחי' בנין המל' דאצי' בתכלית הגדלות כמ"ש עד דו"ד הגדי"ל והוא משיח ב"ד שיהי' למלכותו קיום נצחי כמו שאו' בקידוש הלבנה דוד מ"י חי וקיים וכן א' בדניאל וע"י יתיב כו' עד מלכותי' מלכו' עלם כו' ה' ימלוך לע"ו כו' וז"ש להכין אותה ולסעדה' מעת"ה ועד עול"ם ודי"ל. והטעם ידוע במ"ש במשיח חיים נתת לו פי' חיים נצחיים נתת במתנה עולמי' כו' להיות ידוע דמה שלא נתקיים מל' דוד עתה היינו לפי שנא' בו חיים שאל כו' דע' שנין דדוד שאולי' מאדה"ר כו'. והענין הוא דשרש נשמת דוד הי' מבחי' מל' דאצי' דלית לה מגרמה כלום רק מה שנשאל מבחי' ז"ת דא"ק שהוא ז' מדו' דחכמה שנק' אדה"ר כידוע בענין מ"ה שמו מ"ה שם בנ"ר כו' דאבא יסד ברתא ששרש אותיו' הדיבור מז"ת דאבא (וכמש"ת), וזהו ימי שנותינו בה"ם ע' שנה לבד והן הע' שנה שנלקחו מאדה"ר כו' (והיינו ת"ר אלף נש"י שבימי משה שקיבלו מאור אבא שרש משה ואוריי' מח"ע נפק' להאיר בס"ר נש"י הללו,

---

ונח"י לפני"ו: הרשע ו, ב.

שו"ה ולהבין ענין . . מ"ש במ"א ע"פ: מיוסד על ד"ה למרבה המשרה במאמרי אדה"ז נביאים ע' סט ואילך ומקבילו שם ע' ס. וראה (עד לקמן ע' שנז) ספר המאמרים עזרת ע' נה. ומע' שנז המשך תער"ב ח"א ע' תסו.

בישעי' (סי' ט) . . כי ילד יולד . . למרבה המשרה: סנהדרין צד, א.

דביקש לעשות לחזקיהו משיח: סנהדרין צד, א.

וע"י יתיב . . מלכותי' מלכו' עלם . . ה' ימלוך לע"ו: דניאל ז, ט. כז. בשלח טו, יח.

במשיח חיים נתת לו: תהלים כא, ה [בדילוג]. סוכה נב, א. ראה מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' קיג. ושי"נ. דברים ח"ג ע' תשנב. ושי"נ.

דע' שנין דדוד שאולי' מאדה"ר: ראה זהר וישלח קסח, א. בראשית נה, סע"א. לך צא, ב. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' ריד. ושי"נ. ויקרא שם. ושי"נ. ח"ב ע' תקלה.

דשרש נשמת דוד . . מבחי' מל': ראה הנסמן במאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' תתקט.

מל' . . דלית לה מגרמה כלום: ראה עץ חיים שער (ו) העקודים פי"ו. הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות התורה ח"ב ע' תתקיא. מאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' תתפג.

מ"ה שמו מ"ה שם בנ"ר: משלי ל, ד.

דאבא יסד ברתא: ראה לקמן ע' תקמז. ושי"נ.

ימי שנותינו בה"ם ע' שנה: תהלים צ, י.

מאור אבא שרש משה: ראה מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תתצה. ושי"נ. נביאים וכתובים ע' סז. ושי"נ.

ואוריי' מח"ע נפק': נסמן לעיל ע' שלט.

וכן דור אחר דור המסתעפי' מהם עד ביאת משיח ששרשו באור פנימי' הכת"ר כמ"ש אשר אה"י אנא זמין לאתגלא' בימי המשיח שנק' גואל אחרון והוא בבחי' פנימי' ע"י כו' ובחי' מלכו' משיח הוא בבחי' מל' דא"ס עצמו שבא בבחי' חיי"ם נצחיי"ם דאור א"ס עצמו וזהו חיי"ם נת"ת לו כו', וזהו דוד מ"י חי וקיים לנצח וכמו שא' ברוך חי לעד וקיים לנצח (והיינו נשמתא דפרחא מחי העולמי' שמאיר בכל שבת מעין יום שכולו שבת כו'), וכמ"ש ה' ימלוך לע"ו כו' וד"ל. וזהו כללות ענין מל' משיח שעליו א' כאן על כסא דוד וממלכתו להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם בבחי' נצחיות.

אך מ"ש להכין אותה ולסעדה עכשיו דוקא כו' איך יכינו בנין המל' עכשיו להיו' בבחי' הנצחי' אחר שבנין המל' עתה רק מז"ת דחכמ' דאור אבא לבד כנ"ל, וגם להבין שרש ענין בנין המל' איך דלית לה מגרמ' כלום כו'. הנה יש להקדים ענין הידוע בעיקר בנין המל' איך שהוא מו"ק דז"א דהיינו מבחי' מל' דחסד דז"א נבנה בחי' חסד שבמל' דאצי' ומבחי' מל' דגבור' דז"א נבנה בחי' גבורו' שבמל' כו' ועד"ז בכל פרטי הספי' דז"א עד בחי' מל' דמל' דז"א נעשה מל' דמל' דאצי', וכך הוא כחב"ד דמל' דחכמ' דז"א נבנה חכמ' שבמל' ועד"ז בהתחלקו' כל ספי' לי' כו' וכללותם הן י' מלכיו' שבע"ס דז"א שמהן נבנין ע"ס דמל', והיינו יו"ד מלכיו' שא' דוד כו' שאומרי' בכל ר"ה בשביל בנין הנוק' (שהיא אחת מצלעותיו כידוע בענין הנסירה כו'), וזהו שא' במשנה האשה נקנית בג' דרכי' כו' והן נחלקי' לי' שהן ל' מעלות שהמל' נקנה בהן שהוא ל' כלים דז"א כו', והיינו בחי' ל' הגבורי'

משיח ששרשו באור פנימי' הכת"ר: ראה הגהת צמח במבוא שערים ש"ה ח"א ספ"ד. מאמרי אדה"א נביאים וכתובים ע' ר. וש"נ.

המשיח שנק' גואל אחרון: ראה מאמרי אדה"א ויקרא ח"א ע' רכ. שם ע' שנט. וש"נ. ח"ב ע' תרצב. לקמן ע' שצא.

ברוך חי לעד וקיים לנצח: נוסח ברוך שאמר.

נשמתא דפרחא מחי העולמי': ראה זהר תרומה קלח, א.

שמאיר בכל שבת . . שכולו שבת: נסמן לעיל ע' שיח.

אך מ"ש להכין: לפיסקא זו ראה ספר המאמרים עזר"ת כאן ע' נה.

בנין המל' . . מו"ק דז"א: ראה עץ חיים שער (לו) מיעוט הירח פ"א. מאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תשצה. וש"נ. דברים ח"ג ע' תתפג. וש"נ.

יו"ד מלכיו' שא' דוד: במאמרי אדה"ז נביאים כאן ע' ע: "והן י' מלכיות שא' דוד כמ"ש הני יו"ד מל' שאמ' דוד". ושם ע' ס ובספר המאמרים עזר"ת כאן ע' נו "הני עשרה מלכיות כנגד מי" – ראש השנה לב, א. ראה פרדס שער (ב) טעם האצילות פ"ה.

הנוק' . . אחת מצלעותיו: בראשית ב, כא. ראה עץ חיים שער הכללים פי"ג.

האשה נקנית בג' דרכי': משנה רפ"ק דקדושין. ראה מאמרי אדה"א נביאים וכתובים ע' תקל.

ל' מעלות שהמל' נקנה: אבות פ"ו, ו. מאמרי אדה"א דברים ח"א ע' רכ. ובהנסמן שם.

ל' כלים דז"א: ראה עץ חיים שער (ל) הפרצופים דרוש א. שער (מד) השמות. מאמרי אדה"א דברים ח"ג ע' תתכה. נביאים וכתובים שם.

ל' הגבורי' אשר לדוד: ראה שמואל־ב כג, ח ובמפרשים שם. מאמרי אדה"א נביאים וכתובים ס"ע שנ. וש"נ.

עלו במחשבה באור העצמו' דא"ס ממש, כמ"ש כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו כו' וכנ"ל בענין הבכור שנק' ראשית אונו כו' (כמ"ש בלק"ת שישראל ואוה"ע עלו במח' רק שישראל עלו בבחי' הפנימי' והעצמו' דקודם הצמצום הראשון ואוה"ע בשרשם הוא במקיפים כו') וזהו שיש בכחם לברר לז"מ דתוהו ולהפוך בחי' חושך העליון לאור כנ"ל.

וזהו והייתם לי סגולה מכל העמים כו' סגו"ל ה"א שזהו ע"י בירור דז"מ שהן שרש הע"ש דנוגה ע"י התו' שהוא בבחי' ת"ת סגול התחתון, וזהו שנק' סגולה מכל העמים ע"י בירור שמבררי' מכל העמים כו' מחו"ג דעשו וישמעאל כו' נק' סגולה וד"ל, אבל ישראל לסגולתו בבחי' סגול העליון דבחי' ג"ר דכח"ב כנ"ל היינו בימהמ"ש שיקבלו פנימיות התורה כמ"ש ישכיל עבדי כו' אחר שלימות הבירורי' דעה"ד כנ"ל ע"י תשובה ומע"ט בעול מ"ש שלימה שע"ז דוקא הוא שיהפך גם חושך דק"נ לאור, כמ"ש במשיח הוקם על עולה של תורה ומצות דנעוץ תחלתו בסופו דוקא (שהן דברי דוד האחרונים) שהוא כתר שם טוב דמשיח שלמעלה מן הראשונים שהוא רק לברר ולהבדיל בין טו"ר ע"י חו"ב שבמדות (שהן ע' שנין שאולים מאדה"ר, ובמשיח נאמר חיים שאל נתת לו בבחי' נצחיות דא"ס ממש כמ"ש דוד מלך ישראל חי וקיים, וכתיב בי' להכין אותה ולסעדה מעתה ועד עולם וכמ"ש במ"א).

שישראל עלו במחשבה: ראה בראשית רבא פ"א, ד. זח"א כד, א. תקוני זהר סוף ת"ז. וש"נ. לקוטי תורה ויקרא מז, א; שה"ש יט, ב. תורת חיים נח עה, ד ואילך; וישלח מד, א ואילך. ביאורי הזהר קו, ב. אמרי בינה שער הק"ש פ"י ופ"מ. לקמן ע' רצ.

כי חלק ה' עמו . . ראשית אונו . . כמ"ש בלק"ת: האזינו לב, ט . . ויחי מט, ג . . מובא גם בס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"א ע' קפה. וש"נ.

שו"ה הראשון — במקיפים . . בחי': **דז:** במקו"פ . . ניתוסף ע"פ **יד.**

שו"ה וזהו — סגו"ל ה"א: **ד:** סגו"ל הא'. **אה:** סגול הראשון [ולפנ"ז באו שם התיבות: ע"י בירור . . העמים כמו. — שנשתרבבו מהשורות דלקמן].

והייתם לי סגולה . . ת"ת סגול התחתון . . ישראל לסגולתו בבחי' סגול העליון דבחי' ג"ר דכח"ב: יתרו יט, ה. ראה ביאורי הזהר ל, ד; נא, ג; פ, א. תורת חיים ויצא ל, ג; וישלח נד, ב. דרך חיים צו, ב ואילך; קד, ב ואילך.

שו"ה שהן — ת"ת: **ידיח:** ח"ת שנק'.

במשיח הוקם על עולה של תומ"צ: שמואל-ב כג, א. מדרש שמואל פכ"ט. תורת חיים שמות יב, א. תצג, ב. ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תתכח. וש"נ.

דנעוץ תחב"ס: ראה ס"י פ"א מ"ז. ס' מאמרי אדה"א-ויקרא ח"ב ע' תרג. וש"נ.

שהן דברי דוד האחרונים: ראה ש"א נא, ב. שער התשובה ח"א יב, ב; טו, ד; ח"ב ח, ג. אמרי בינה שער הק"ש ספכ"ה. תורת חיים שמות תרא, א. וראה במש"נ לקמן ע' לז בענין כתר ש"ט.

שהוא . . הראשונים: ניתוסף ע"פ **ידיחכד** (וכנראה נשמט מפני תיבות הדומות שהוא . . שהוא).

ובמשיח נאמר חיים שאל . . נצחיות דא"ס . . דוד מ"י חי וקיים . . להכין אותה ולסעדה: תהלים כא, ה. ראש השנה כה, א (נוסח קידוש לבנה). ישעי' ט, ו. ראה תורת חיים בראשית יד, ד; ויחי קו, א. ביאורי הזהר סח, ב. שער האמונה פט"ו. לקמן ע' ריד.

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכי"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מבניו – התמימים בפרט,
משלוחיו, חסידיו וכלל ישראל – בכלל
ותיכף ומי"ד ממי"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית
- בשורת הגאולה -
"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעיני כל
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומי"ד ממי"ש!

•

יחי אדונינו מורינו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד!